

ST. OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 9

84. ÅRGANG

13. MAI

1972

EN BOKHOLDERS OPTIMISME

(SIDE 140)

«VOGTS FORMIDLINGSTJENESTE»

(SIDE 142)

BESØK PÅ NYLAND OG I ST. PAUL

(SIDE 144)

MORSENTURER I BERGEN —

(HER MED DRØMMEFORHOLD)

PINSE

I dine siste dager på jorden
lovte du oss at du skulle sende
din hellige Ånd som vår hjelper.
Vi vet også at din hellige Ånd blåser
over vår jord.
Men vi forstår oss ikke riktig på ham.
Mange tror at han bare er vind og
følelser.
La din hellige Ånd senke seg ned
i vårt liv.
La ham komme som blod inn i våre
årer.
så vi blir helt ledet av din vilje.
La din Ånd blåse over det rike Europa
og Amerika,
så menneskene der blir ydmyke.
La ham blåse over Afrika og de røde
delene av jorden,
så menneskene der skjønner hva
rett og frihet er.
Det finnes tusener av røster og ånder
i denne verden,
men vi vil bare høre din stemme
og bare åpne oss for din Ånd.

(Afrikansk bønn — gjengitt
etter «Bønn i en ny tid».)

NR. 9

Foruten stoff fra Bergen har vi i
dette Pinsenummer på 20 sider bl. a.:

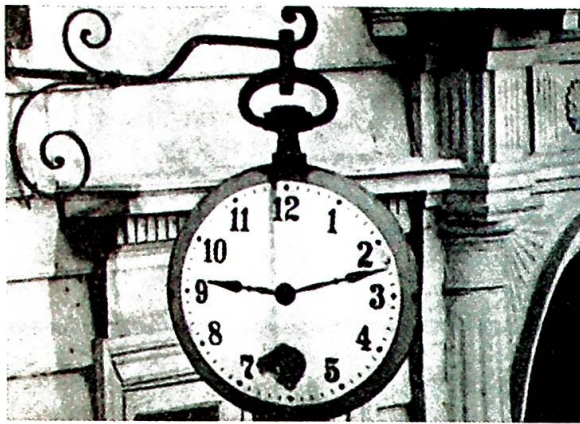
■ En rapport om UNCTAD III-
konferansen i Santiago og Pavens
budskap (side 148).

■ Per Bjørn Halvorsens omtale av
Hildegard Goss-Mayrs besøk nylig i
Stavanger, Kristiansand, Bergen og
Oslo (side 139).

■ Klovneri om fekteinteresser og
fjernsyn, film, Synodedokument, pre-
ken osv.

I dette nummer er vi bl. a.
i Bergen og møter trosfeller
der: en representant for Fran-
siskussøstrene, en av prestene,
en kvinne av «legfolket» osv.
Klokken på den gamle bygning
som vi bruker som vignett på
disse sidene skal ikke stort an-
net enn antyde det som hendte
— jeg traff som regel intervju-
objektene i morgentimene, mens
jeg hastet hit og dit i kaldt og
vått vårvær.

Noen vil kanskje mene at vi

kunne valgt andre å snakke
med — og det kan jo alltid
diskuteres. Vi har i det hele
tatt ikke snakket hverken med
søster Ansgaria, pastor Vogt
eller Ingerid Hamre fordi de er
så framifrå talsmenn for Ber-
gens-katolikkene, snarere fordi
de bare er levende mennesker
med mange spennende gjøremål
og uredde meninger. Mer enn
taloppgaver og fyldige rede-
gjørelser er personene godt
stoff, i ordets beste mening —

REDAKSJONELT:

HVORFOR ER

Som vi vet skal den nordiske
bispekonferanse i høst drøfte
spørsmålet om den katolske kirkes
målsetning i 70-årenes Norden. De
rent misjonerende hensikter som lå
til grunn for Kirkens tilbakevenden
til de nordiske land i midten av for-
rige århundre lar seg ikke lenger
utvetydig opprettholde — bl. a. ikke
efter det annet Vatikankonsils er-
klæring om økumenikken og hele den
økumeniske bevegelses økende betyd-
ning i dagens sekulariserte verden.
Spørsmålet kan helt enkelt formes
slik: Skal Kirken forbli i Norden ut
fra de samme premisser den kom
med for 125 år siden?

Bispekonferansen legger, såvidt vi
forstår, sterk vekt på at vår nordiske
situasjon er forskjellig fra den som
finnes i andre land. Vi er en liten
katolsk minoritet i demokratier som
sekulariseres og avkristnes, land hvor
man må regne med at den økumeniske
dialog etter hvert vil få større plass
og betydning. Modellen fra andre de-

ler av verden kan ikke uten videre
anvendes hos oss.

Både prestene, søstrene og ikke
minst legfolket får denne problema-
tikken inn på livet på forskjellig vis,
og det er nødvendig at de deltar i den
debatt og avklaring som må finne
sted om disse ting før biskopene sam-
les. I første rekke vil dette bli gjort
gjennom de enkelte gruppers råd, men
denne redaksjon ønsker også den en-

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 40,— PR. ÅR

ENTURER BERGEN

det gjelder også Kirken. Virker det som om noen stikker seg frem, så er det utelukkende min skyld, med nevnte begrunnelse.

Og når vi snakker om personer: Det var mange andre vi meget gjerne skulle ha truffet og snakket med, men tiden var for knapp. Jeg sier derfor — hvis jeg får lov til det — på gjensyn i morgentimene en annen gang.

A. R.

VI HER?

kelte katolikk, velkommen i dette blads spalter med meningsytringer om saken. Arbeidet med den nye målsetning angår oss alle sammen, jo fler som virkelig forsøker å tenke gjennom problemene, jo bedre antagelig.

Spørsmålet som stilles skal ellers ikke skremme noen og ikke vurderes pessimistisk. Med Konsilet som utgangspunkt forsøker vi stadig å skille det fundamentale fra det tidsbundne. Det fundamentale i vår tro på Kristus og Kirken er alltid der — på den annen side har utviklingen lært oss at andre, kristne og ikke-kristne, som regel ikke er motstandere, men mennesker vi kan samarbeide med. Og lære av.

Hvorfor vi er her — sammen med alle de andre og alle de andre meningene — er høstens spørsmål.

RED.

FRU GOSS-MAYR I NORGE

Som ST. OLAV gjorde oppmerksom på i forrige nummer, hadde Norge i uken 17.—23. april besøk av én av de fremste representanter for ikke-voldslinjen i den latin-amerikanske frigjøringskampen, HILDEGARD GOSS-MAYR. Hun er sekretær i INTERNATIONAL FELLOWSHIP OF RECONCILIATION (IFOR), som også har en avdeling i Norge, KRISTENT FREDSLAG. Siden 1962 har hun arbeidet, sammen med sin mann, JEAN GOSS, for en ikke-voldelig løsning av problemene i Latin-Amerika. Hun har vært i nært samarbeide med HELDER CAMARA. — Under besøket i Norge holdt hun foredrag i Oslo, Bergen, Stavanger og Kristiansand, og den 21.—23. april ledet hun et seminar over ikke-vold, dens teoretiske grunnlag og metoder, på Diakonhjemmets sosialskole i Oslo.

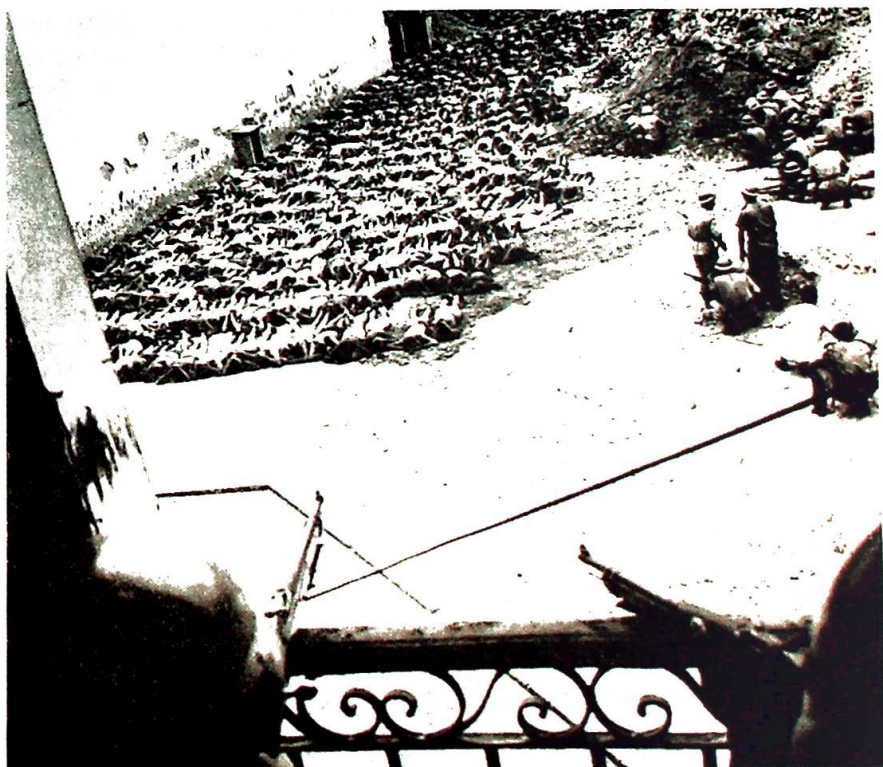
Ikke-vold og ikke-voldsmetoder har tilsynelatende ikke den medvind i seilene som de hadde bare for noen år tilbake. Dette skyldes delvis at større og større grupper både i Nord- og Sør-Amerika nå tyr til voldelige metoder i sin kamp, delvis at ikke-vold er blitt politisk diskreditert i mange venstreorienterte grupperinger som ser på den som en altfor forsiktig kampmetode. Massemedia, som har lett for å gripe fatt i de mer sensasjonsmettede voldshandlinger, må nok også bære sin del av skylden.

Den ikke-voldsbevegelse som Hildegard Goss-Mayr representerer, anerkjenner indirekte dette faktum i og med at de bl. a. søker etter et mer aktivt og dynamisk begrep enn «ikke-vold» for å beskrive sin strategi. Ikke desto mindre hevder fru Goss-Mayr

at ikke-voldelige metoder blir brukt i stadig stigende grad i kampen for sosial og politisk frigjøring i Latin-Amerika. På den annen side må en merke seg at selv de mest ortodokst marxist-leninistiske gruppene her i landet også i virkeligheten, på det nå værende stadium, benytter seg av ikke-voldelige metoder (demonstrasjoner, streiker o.l.), ja, det er vel heller få som realistisk tenker på muligheten for en voldelig revolusjon i Norge under de nåværende omstendigheter.

Hildegard Goss-Mayr går inn for en konsekvent ikke-voldsstrategi. Det er tre forskjellige måter man kan reagere mot urett på, sier hun: Man kan enten passivt godta eller finne seg i uretten, hvilket betyr at man tar del

(Forts. s. 153.)

AV ÅGE RØNNING

For 42 år siden slo en viss frøken Persen sammen sine regnskapsbøker på det kontor hun var ansatt på og gikk i kloster. Fornøyd kastet hun et siste blikk på tallkolonnene og tenkte: Aldri mer bokholderi for meg. Idag sitter hun på Marias Minde i Bergen og er søster Ansgaria, er økonom i sin orden, St. Franciskus Xaver-søstrene, har to kontordamer til hjelp og er antagelig halvt uunnværlig — som bokholder.

Efter hva hun selv forteller, sa hun en gang til biskopen: Jeg er en maskin.

Biskopen svarte: En nyttig maskin.

Søster Ansgaria ler litt av seg selv og sin bokholder-skjebne. Hun tar i det hele tatt både slike ting og andre og større problemer ved hjelp av en god porsjon optimistisk humor. Dette er nok vanskelige år for ordenen, søstrene blir eldre (på Marias Minde er fire over 80 og en god del mer enn 70), det er ingen tilgang på nye krefter, deres store sykehusdrift mange steder blir nedtrappet og delvis avviklet — men «frøken Persen» gråter ikke i utide over slike ting:

— Vi tar en dag av gangen. Og så ser vi hva Gud vil.

Det var til et møte med denne søsteren min første morgentur i Bergen gikk. For henne var det antagelig et stykke på dag, hun hadde sikkert diktet brev, tatt rikstelefoner hit og dit, vært en snartur med bilen i en bank, tatt avgjørelser — alt sikkert i en bestemt og no-nonsens tone. Men bak den myndige mine lurer en hel del smil og menneskelighet:

— Jeg elsker ikke dette arbeidet som jeg har. Men jeg kan det, jeg ble utdannet den veien før jeg sluttet meg til kongregasjonen og har antagelig også anlegg for det. Hele min familie har noe å gjøre med forretninger. Og det som jeg egentlig forbandt med klosterlivet til å begynne med — det å være kontakt for andre mennesker — det har jeg også fått. Bare på en annen måte enn jeg tenkte meg, kanskje. Jeg sier bare at jeg gjør dette arbeidet for å sette andre istand til å gjøre det jeg egentlig selv gjerne ville drive med. Slik ser jeg det. Og det gir det hele mening.

Gjennom hele samtalen med henne, om den er aldri så springende, merkes denne litt muntre trygghet. Midt i alvor. Ordenen er inne i en vanskelig tid — og har vært det siden midten av 60-årene, tror jeg. Men sr. Ansgaria sier:

— Jeg synes at kongregasjonen har vist at den hadde styrke nettopp ved å greie denne overgangstiden fra omkring 1963, den nye sykehusloven osv. Det har vært en voldsom tid.

— Hvordan voldsom?

FØRSTE MORGEN-

En bokholders

— Vi stod plutselig i en situasjon hvor det gjaldt hver søsters arbeide og innsats. Det er ikke bare-bare å lukke et hospital. Det dreier seg jo bl. a. også om de søstre som arbeider der og som idag ikke har krefter til å fortsette. Jeg står på farten til Stavanger hvor vi skal ha avsluttende forhandlinger om salg. Det hospitalet der har jeg selv for eksempel vært med å bygge opp. Nåvel, vil Gud en annen vei med oss, så må vi, som biskop Gran sier, innrømme Gud retten til å manifestere sin vilje med stor frihet i det religiøse liv.

— Men, søster, De er ikke i tvil om at vi må prøve å følge det som vi tror er Guds vilje i disse tingene. Samtidig sier De at det har vært en forferdelig vanskelig tid — akkurat som om De beklager det som har skjedd . . .

— Nei, jeg beklager ikke den vanskelige tiden. Det er mange som har konvertert i Norge på grunn av våre hospitaler, de har vært viktige på mange måter. Det må vi ikke glemme. Vel, den tiden er forbi, ikke sant? Skal vi søke andre veier? Vi tar en dag av gangen, så ser vi hva Gud vil.

— Når man tror på en plan i alt dette, er det da ikke grunnlag for en viss glede og optimisme midt i vanskelighetene?

— Joda. Det er en glede for oss å se hvordan Gud fører oss til menneskene, på en annen måte. Før kom vi i kontakt med andre ved sykesengen, nå må vi gå ut. (Min egen kontakt med folk skjer i bankene, og det er . . .)

— Men når dere har dette syn, kan man da ikke si at alle de store og små plager og vanskeligheter katolikker kan ha hatt etter Konsilet egentlig er del av den samme omforming, noe som skal hilses med glede?

— Jo, det er klart at man må være ærlige slik. Vet De, mange av disse forandringene i Kirken har dreiet seg om noe jeg personlig har avskrevet for lenge siden. Jeg mener disse tingene som nå kanskje er så voldsomme for enkelte søstre — ja, om det har jeg alt som konvertitt i tyve-årene tenkt: ja, det der kan jeg godta . . .

— Hva tenker De nå på?

— Forskjellige seremonikker og . . .

Vi ser på hverandre og smiler. Hun forsetter:

— Bortsett fra det, så har likevel for eksempel botsøvelsene formet oss og gjort oss sterke.

TUR I BERGEN:

optimisme

Hva er Fransiskus-søstrenes situasjon idag? — Vi får som sagt ingen tilgang. Vi har søstre i Bussum i Holland og i Dublin, men nye får vi ikke. Det må vi se i øynene. I 10–15 år fremover. Vi kan ikke drive alle våre hospitaler lenger, i mindre byer får man ikke utdannet sykepleierhjelp. Vi må altså ta en dag av gangen og sørge for at de søstre som ennå kan gå ut samarbeider med menighetene. Dette samarbeidet var forøvrig meget sterkere før. Vi sto til disposisjon.

— En helt annen ting kanskje: Det er dårlig med tid og krefter til å be for både søstre og legfolk slik tingene er idag?

— Også det er en omstilling. Det er vanskelig for noen søstre å rive seg løs fra dette at man må ha bedt det og det. Osv. Personlig er jeg meget glad i rosenkransen, det er en hvile å be den når jeg er trett. Og det er en betraktning. Men jeg lever jo noe utenom kommunitetslivet. Unntagen om søndagene.

— Er ikke det alle økonomers skjebne ofte? Reiser De mye?

— Det også har jeg måttet gjøre svært meget av. Særlig i forbindelse med sykehusloven, og det som fulgte med den. Det har vært forferdelig vanskelig. Ikke det at sykehusloven kom, den kan man diskutere. Men fordi den ikke var forberedt, og fordi vi ikke ante hva vi gikk til. Det ble reiser og telefoner, jeg og mine kontordamer er ofte intenst opptatt.

Søster Ansgaria, jeg har ofte undret meg over hvor supersonlig forholdet innen et ordenssamfunn kan se ut til å være . . .

— Jo. Det er det.

— Hva kommer det av?

— Av mange ting. Pater Horvath sa en gang til meg: Jeg ville skape en masse brudulje hvis jeg snakket om forholdene ute i verden. Om Russland. Om ungdommen. Og det er nok slik. Vi er så så forskjellige. Likevel er båndene mellom søstrene styrket i denne tiden.

— Er det ikke noe i det at man søker sammen i nødens stund?

— Joda. Jeg tror det.

Efter en stund sier hun plutselig:

— Jeg synes at jeg har hatt et rikt liv. Det har ikke vært noe lett liv . . .

— Det skal vel ikke være så lett da . . .

— Nei, det skal ikke det. Men det kan være måte på det, synes jeg.

Igjen latter.

Har dere noen kontakt med prestene? — Det var akkurat det da. Jeg traff en gang en prest jeg kjente godt, han sto og snakket med en annen mann og lot som om han ikke så meg. Neste gang gikk jeg bort til ham og sa: Pater, er jeg en flue? Hva mener De med det? sa han. Så forklarte jeg ham det. Om De i hvert fall hadde nikked, sa jeg. Neste gang det hendte

at han ikke hilste gikk jeg rett bort til ham og sa: Jasså, jeg er fremdeles en flue?

Hun tenker litt på dette, så sier hun:

— Det er altså noe der, som De sier. Og det er ikke bare de gamle prestene det gjelder. De yngre prestene behandler oss hverken som det ene eller det andre.

— Prestene var vel bortskjemt da. Av søstrene.

— Ja, helt riktig.

— Man kunne ønske at søstrene slo i bordet for dem av og til.

— Nettopp. De forstår ikke at vi også er personer.

Hvorfor er vi katolikker i Norge i 70-årene, søster Ansgaria. De katolske biskopene i Norden skal diskutere vår «formålsparagraf» i høst.

— Den gangen jeg var konvertitt i min familie (i 1925) var det jo alltid jeg som kastet hansken. Jeg hadde søkt skrekkelig lenge for å komme frem til et Gudsforhold. Og Eukaristien ble det vesentlige. Da som nå. Og jeg tenkte: Dette må de jo forstå. Dette må de . . . Idag vet vi at vi har så uendelig meget å lære av hverandre. Men vi må ikke la være å være takknemlige for det som Mauriac taler om: at Kirken hadde gitt ham ordene om at «dine synder er deg forlatt». Kirken, vår Kirke sitter tross alt inne med disse realiteter.

— Men fremtiden?

— Det vil alltid være mennesker som vil gi hele sitt liv til Kristus. Om det blir mange eller få, det kan det bli spørsmål om.

— Hvis vi ser det på den måten, er det kanskje ikke så avgjørende om vi sitter med store sykehus eller ikke?

— Absolutt ikke.

— Til slutt, søster Ansgaria. De har fortalt meg om de mange vanskeligheter dere har. Men jeg må si at jeg sjelden har hørt noen beskrive slike ting på en mer optimistisk måte.

— Jeg er optimist. Og jeg sier: Vi lever og skal leve.

FAKTA OM KONGREASJONEN

Fransiskus-søstrene på Marias Minde — generalforstanderinne sr. Hieronyma.

Andre hus i Bergen: Florigittahjemmet — forstanderinne sr. Sylvia. Florida sykehus — forstanderinne sr. Veronika.

Arendal — forstanderinne sr. Jacqueline.

Haugesund — forstanderinne sr. Emmanuele.

Hønefoss — forstanderinne sr. Maria.

Stavanger — forstanderinne sr. Scholastica.

«Vogts formidlings-

AV AGE RØNNING

Navnet er Edvard Dahm Vogt.

Født i 1923. Katolsk prest.

Han er ivrig opptatt med et byggeprosjekt på 100 rekkehus i Åsane.

Han foreleser på Handelshøyskolen.

Han forsvarer som jurist ni modige kvinner i retten når de står tiltalt for å ha lenket seg til bulldozere som ville rasere et barnehjem.

Han er styreformann i bevegelsen Alternativ Jordbruk.

Han er medeier av en bygård i Bergen hvor for eksempel populistene og andre erklærte antibyråkrater har sin gang.

Han sitter i Bergen bystyre.

Han arbeider for ungdom som har kommet på kant med loven.

Han har skapt Seletunstiftelsen, «en almennyttig stiftelse til fremme av menneskelig utvikling ved vitenskapelig forskning og ved praktisk-humantær virksomhet».

Han deltar i store sosiologkongresser i andre verdensdeler, han gjesteforeleser ved fremmede universiteter — og han er fungerende formann i Oslo katolske bispedømmes presteråd. For å nevne noen av hans aktiviteter.

— Er du ikke redd for å spre deg for mye?

— Det er forsåvidt ingen spredning, det ligger den samme enkle grunntanke bak alt som skjer. En prest skal formidle mellom Gud og mennesker og mellom mennesker. Han skal hjelpe mennesker til å elske hverandre og til å elske Gud. De tiltak jeg er borte i er innenfor rammen av en slik formidlertjeneste. Selve dette ordet *formidling* betrakter jeg som meget viktig, kanskje særlig i den situasjon vi nå er inne i hvor de fleste beslutningsstrukturer, maktstrukturer og økonomiske strukturer er byråkratiske og organisert i pyramider slik at det enkelte menneske kan ha forferdelig vanskelig for å få sine egne synspunkter formidlet til de høyere lag. På samme måte er det også formidlingsvanskeligheter nedad. I denne situasjon kan vi si at en ny type mennesker, en slags frivillige ombudsmenn, er nødvendige, og det kan sies å være en rolle som passer meget godt for en prest. Det er dessuten 24

timer i døgnet, og man får bruke dem så godt man kan.

— Fortell meg med egne ord noe om alle dine prosjekter, jeg går ærlig talt litt vill.

— Ja, det er jo ikke akkurat prosjekter for projektene skyld. Det er en viss sammenheng som sagt i dem, og den sammenheng har vi da kalt Seletunstiftelsen. Det er pater Hertman og jeg selv som forsåvidt tar hovedansvar for utviklingen av orga-

nisasjonen. Den representerer nok noe nytt, det er en «paraplyorganisasjon» som gir plass for mange forskjellige artede projekter og tiltak. Og de tiltakene har forhåpentlig det felles at de springer ut fra våre håp og ønsker om at tingene kan bli bedre på den ene og den andre måten, bl. a. fra mange katolske tanker om samfunnslivet. Det gjelder ikke minst dette subsidiaritetsprinsippet som jeg er meget glad i og som jo nå begynner å få en utbredt anvendelse i forbindelse

tjeneste»

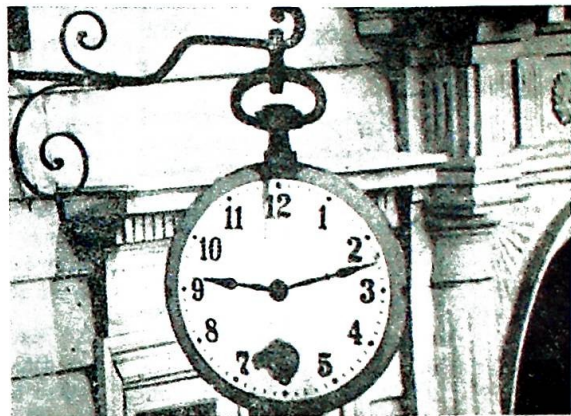
med all den sentralisering og byråkratisering som foregår rundt oss og som ofte gjør mennesker hjemløse, til og med rettsløse. Selve Seletunstedet som var det første av mine tiltak er nettopp et møtested for mennesker utenfor verdens byråkratiske strukturer, et sted hvor man spontant forsøker å løse problemer.

— Og på tvers av konfesjonsgrensar bl. a.?

— Ja, det er helt sikkert, de fleste gruppene som kommer på Seletun er ikke-katolske. Selvfølgelig har vi mange katolske ungdomsbesøk, retretter os. der ute som mer faller inn i det tradisjonelle virksomhetsmønster. Men de fleste som kommer er politiske eller ikke-katolske religiøse studiegrupper. Faktisk virker stedet på den måten etter vår hensikt: å gi en ramme omkring menneskelige samtaler om betydelige emner, om menneskelige interesser og verdier. Og ut fra samtalen kan det tenkes at mange av de projekter og initiativ som vi har organisert innenfor stiftelsen har kommet. Stiftelsen ble dannet ved at pater Hertman slo sine virksomheter sammen med de jeg hadde begynt. Han har jo bygget opp et Fransiskus-senter som er et senter for sosiale tiltak, han organiserer bl. a. Svalenes fredsarbeide i Peru, teologiske studier osv. Denne teologiske del av hans virksomhet er nå etablert som senter for teologisk økumeni med bibliotek her i Hermann Fossgate 9, det hus som da Hertman og jeg kjøpte til stiftelsen for to år siden.

— Det er ikke vanlig at en katolsk prest har en stiftelse på landet (med en stiftelseskapital på en million), snart kjøper en hel bygård. Hvordan gjør du det?

— Ja, man låner da stort sett. Akkurat denne gården her, som er på tre og en halv etasje, fikk vi forholdsvis billig. Den sto avertert i avisen for 140 000, den var meget velholdt, og pengene var således særdeles vel anvendt. Vi har leieboere i første etasje og i loftsetasjen, jeg har selv en leilighet her, og vi har rom hvor vår virksomhet kan foregå. Det er ikke så meget et kontorbygg som et sted hvor vi samles med våre folk og forsøker å løse problemer.

— Hva er det dere snakker om?

— Vi har hatt direkte møter på studiegruppeplan. Vi har hatt en serie møter i nordisk sommeruniversitets regi om human-økologi — en ting som er av interesse for oss i hele vår samfunnstenkning. Så møtes undergrupper som for eksempel vårt boligbyggeprosjekt og vårt jordbruksprosjekt. Men av andre grupper som ikke direkte er knyttet til stiftelsen, men som trives i huset kan kanskje nevnes den populistiske arbeidsgruppe her i Bergen, en gruppe unge som har reagert mot den vanlige byråkratiske-politiske måte å løse problemer på i kommunale organer, bystyret osv. Ungdom som mener at det er svært mange problemer som må angripes fra en mer menneskelig synsvinkel, i et mindre lokalsamfunn eller i mindre arbeidsgrupper. Dette er ikke noen form for anti-parlamentarisme, men simpelthen at man står utenfor de vanlige strukturer. De strukturer som nå ikke lenger er i stand til å oppfange mange av våre menneskelige problemer.

— Du sitter selv i bystyret, for Venstre. Er det ikke vanskelig å kombinere disse to holdninger?

— Personlig har jeg ingen problemer med det. Jeg tilhører en generasjon som er pluralistisk innstilt, jeg deltar i parlamentarisk virksomhet, i kirkelig virksomhet og i mange ting som ligger utenfor dicke grunnstrukturer — for eksempel en populistisk virksomhet. Man kan kanskje si at vi har en populistisk strømning innenfor Kirken også nå, mange mindre grupper møtes om Guds ord. Der er en parallell mellom en mer menneskelig måte å omgås på innenfor de religiøse

verdiens sfærer og de populistiske tendenser innenfor samfunnsproblematikken. Jeg bare nevner at denne populismen her i Bergen er en nokså betydelig bevegelse blant de unge, direkte engasjert i arbeidsgruppene er vel 50—60. Noen stiller med byproblemer, andre med landsbygdens problemer. Det er et spektrum av arbeidsgrupper som er nedsatt. Men jeg nevner bare dette som eksempel på grupper som naturlig faller inn i våre interesser her i huset. Men det er også andre: Vi har katolske grupper, økumeniske studiekretser osv. Ute på Seletun har vi besøk av Kristelig studentlag, Akademisk meditasjonsforening, Klubb 3 osv.

En stund videre fremover i samtalen snakket vi bare om et av pastor Vogts projekter, rekkehusbebyggelsen. Rundt oss sto små modeller av anlegget.

— Vi har fått tildelt et felt i Åsane på 39 mål. (Opprinnelig var initiativtagerne til boligbyggeplanene en gruppe arkitekter som var kritiske mot den måte tingene nå blir gjort på og som bevisst søkte nye veier.) Det er en del av et større utbyggningsområde, de store boligselskapene har også sine felt der ute, men på mange måter er vårt opplegg det mest interessante. Vi har et opplegg som går langt ut over vanlig borettsopplegg. En hovedtanke er at den viktigste ressurs i boligreisningen er den menneskelige. Ved å byråkratisere boligprosessen og ved å organisere den ut fra store, for såvidt effektive organisasjoner, så blir det hele mindre effektivt

(Forts. neste side)

Vogt -

(Forts. fra forrige side.)

enn om man hadde fått de mennesker det gjelder med. De som skal bo må med i planleggingen. Vi møtes her i huset hver søndag, de 50 første leilighetene er alt tildelt.

— Er det dyrere enn vanlig å være så demokratisk?

— Nei, vi håper det skal bli billigere.

— Småhus?

— Ja, rekkehus, en konsentrert småhusbebyggelse. Egentlig hadde vi tenkt på en større bolig i terrasseform. Men våre medlemmer ba arkitektene om et alternativ og valgte småhus. Vi bruker rekkehus i klynger, en form som ikke har vært forsøkt tidligere i Norge. Også utformingen av selve hustypen er en interessant nyskaping. Typen skulle gi både atriumhusets og terrassehusets fordeler. De fleste av medlemmene har fått utlevert små modeller, så de hjemme kan innrede og anlegg sin egen bolig. Huset får en terrasse i annen . . .

— Hvor mye betaler man for å få en terrasse i annen?

— Vi håper å komme under 100 000 i omkostninger for et rekkehus. Men vanskeligheten er at vi selv skal sørge for at dette blir billig. Det vil bli anledning til individuelle løsninger med fleksibel planlegging for den enkelte og antagelig også en fleksibel finansieringsordning slik at de som ikke har kapital kan klare seg med et lite innskudd.

Han fortsetter etter en stund (avbrutt av besøk av unge mennesker):

— De store boligselskapene er forståvidt velvillig innstilt. Skeptiske kanskje, men vi har et godt forhold til dem.

— Blir du aldri nervøs på grunn av ansvaret?

— Jeg står jo for så vidt juridisk som formann i boligbyggelagetets styre, men jeg har jo hele tiden den tanke at saken skal løses av de som er mest implisert. Vi har stiftet et botrettslag som er delegert ansvar for byggingen — de fleste er en del yngre, men vi har også planlagt bolig for eldre, handicappede osv. En stor del av medlemmene deltar aktivt i arbeidsgrupper på projektet, for eksempel når det gjelder tiltak for barna. Det foreligger således helt nye løsninger for hele barnesektoren.

— Er dette også drømmen om en vellykket kibbutz?

— Nei, dette er også en større form enn den tradisjonelle kibbutz. Men innenfor området vil vi ha kollektive en-

heter, for eksempel med sykehjelp, hjemmehjelp, kantine osv til eldreboligene. Og så er det mulig at et par av husene blir studentboliger og danner en storhusholdning innenfor det hele.

— Tror du det er mulig i en slik grend å få folk med vidt forskjellige meninger til å trekke sammen?

— Vi vokter oss vel for på noen måte å sette et enhetlig preg på det hele, politisk, populistisk eller religiøst. Vi forsøker bevisst å gjøre miljøet så bredt som mulig og få inn typer av mennesker som ikke kommer med i et vanlig boligbyggelag, for eksempel fremmedarbeidere, enslige forsørgere og andre som faktisk står svakt i den situasjon de plutselig befinner seg i.

På dette tidspunkt er vi inne i en diskusjon om Vogts tilbake-til-jorden bevegelse Alternativ Jordbruk. En sak som igrunnen er meget konkret, jeg hilste bl. a. på en ung botaniker som bryter over tvert med sine studier og overtar en gård på Vestlandet for sammen med venner å leve som jordbruker. Fra begynnelsen sommeren 1971 har denne organisasjon utviklet seg ganske meget, den har idag et par hundre medlemmer utover hele landet — meget vel motiverte og dyktige mennesker som bevisst går ut av karrieremønsteret. Gjennom organisasjonen får de muligheter, uten å bruke all tid på å gå gjennom den vanlige papirmølla. I første rekke dreier det seg om nedlagte gårder som kan settes i drift og hvor eierne er villige til å skjøte sin gård over til organisasjonen.

— Er det ikke også ganske mye romantikk i dette?

— I noen situasjoner kan jo en helt nøktern realisme virke som rene galenskapen.

— Hva er sammenhengen mellom alle projektene dine og for eksempel Kirkens sosiallære?

— Katolsk sosiallære går inn for at folk skal ha levelige forhold og kontroll over sine produksjonsmidler og sitt lokalsamfunn. Og jordbruket som primærnæring står jo enhver katolikk nær.

— Hvor i all verden har du fått det fra?

— Vel, det er jo det som bebreides Kirken, at den i bunn og grunn tilhører agrarsamfunnet og ikke bysamfunnet. Men jeg tror altså (her blir han alvorligere) at de gamle skillerlinjer begynner å mykes opp.

Hvorpå samtalen hopper tilbake til en mulig løsning av avfallsproblemet

DESSUTEN

Ingerid

Fra Ingerid Hamres kjøkkenvindu på Nyland i Bergen ser man over til en blokk hvor det bor uvanlig mange katolikker. I det hele tatt:

— Det er ganske naturlig å være katolikk her oppe ved Marias Minde, sier hun og peker: — I den leiligheten og i den og i den, og der ved siden av har vi trosfeller. Vi er en temmelig stor gruppe av katolske familier samlet på et begrenset geografisk område.

i Åsane, til de to offsetmaskinene han har i Hermann Fossgate, til den omskrevne Gyllenprisaksjonen og et forlag han måtte stifte, til tanker om å lave en liten bokkafé i huset, til organiseringen av Bergens juridiske studenter som rettslig hjelp . . .

— Jeg har en anelse om at du mener det er behov for en ny arbeidsform for sekularprestene — og at du praktiserer noe slikt?

— Som jeg har sagt er selve ordet *formidling* et viktig ord for meg. Samfunnet trenger en ny type mennesker, en slags frivillige ombudsmenn — og det er en rolle som passer meget godt for en prest . . .

I det øyeblikket jeg slipper ham, innvikles han i samtale om ett eller annet med to menn ute på kjøkkenet. Jeg vet at jeg har glemt halvparten av mine spørsmål, og han må tilgi mine forsøk på å være litt ironisk her og der:

Men maken til prest har vi sjelden hatt her til lands.

BESØKTE VI:

Hamre

Vi kjenner hverandre. Og etter hvert så har vi blitt, om ikke glad i hverandre, så knyttet til hverandre.

— Fantastisk, sier jeg, det er jo ikke vanlige leveforhold for norske katolikker hun snakker om.

— Ja, det er fantastisk. Når vi går i messe søndag er det andre — ikke-katolikker — i nabolaget som vinker til oss hvis de ser oss fra vinduene. Når vi kommer ned, er det helt naturlig at vi har vært i kirken. Selv om de ikke selv pleier å gå i kirke.

— Det er bare nye hus rundt dere?

— Ja, det er en ny grend bygget på det som stadig er søstrenes eiendom, det gamle Bestemors Minde. Området heter altså Nyland, men de som har vært katolikker lenge kaller det fremdeles for Bestemors Minde, ikke for Marias Minde. Jeg tror det var en rik gammel dame som testamenterte eiendommen til søstrene eller til biskop Fallize, jeg er ikke sikker. Og hun ville at stedet skulle hete noe til minne om hennes egen bestemor. Før krigen var dette utfluktssted for menigheten, man dro til Bestemors Minde fra St. Paul. Menighetens skole dro på landtur, Elisabethforeningen på vårtur osv.

Sier Ingerid Hamre som har vært aktivt med i legmannsarbeidet helt siden hun konverterte.

— Jeg har bodd her i fjorten år. Alle eneboligene og blokkene har kommet opp samtidig med søstrenes hjem og Vår Frue kirke.

— Du snakker omtrent som om blokkene her var velsignet av en kardinal.

— Nei, dog ikke.

— Du, for å snakke om deg selv. Bortsett fra å være så heldig at du bor i et katolsk miljø til daglig, har du blant annet tidligere holdt såkalt «åpent hus» for unge trosfeller, unge kvinner . . .

— Jo, jo. Men vet du hva vi alltid til slutt snakket om . . . ?

— Menn?

— Neida. Vi snakket om skriftemålet. Vi kunne begynne å prate om eksotiske filmer, siste skrik i moter eller hva som helst — men vi endte med skriftemålet. Det ville aldri skjedd idag.

— Hvorfor ikke?

— Fordi folk ikke skrifter noe særlig lenger. Men den gangen var det et voldsomt problem for alle sammen, enten man var født katolikk eller var konvertitt. Vi endte bestandig med det spørsmålet.

— Jeg ville trodd at man nå til dags ville være like opptatt av å snakke om hvorfor man ikke skrifter så meget og så ofte lenger?

— Det er så mange andre ting katolikker kan snakke om i våre dager. I vårt hus snakker vi ustanselig om troen. Hva er det å tro? Vi har ikke kommet frem til noe felles svar.

— Hør her, til høsten skal altså de katolske biskoper i Norden snakke om emnet: Hvorfor vi er katolikker i 70-årene. — Hva er vår spesielle oppgave idag etter din mening?

— For det første er det vel å leve som kristen, som katolske kristne. Det må være det viktigste. Og så er det å representere den universelle Kirke for å vise hvem vi er. Og det må være å vise andre hvilke løsninger vi har og kanskje like meget å lære av andre.

— Synes du at du lærer noe av andre?

— Ja, opplagt. Alt det som har hendt med den katolske Kirke etter Konsilet har ihvert fall for meg personlig virket befriende. Det gjør det jo mye lettere å være menneskelig katolikk. Ikke bare å være katolikk med hodet, men å være det med hele seg, komme ut av en masse krampeholdninger osv. Men det er vanskelig også . . .

— Hva tenker du på når du bruker ordet krampeholdninger?

— Det var en masse ting vi skulle gjøre og en masse ting vi ikke skulle gjøre. Uten at vi kanskje sto helt inne for det selv med vår personlighet, men fordi vi hadde lært oss at det skulle gjøres slik. Nå må vi avgjøre det selv, ikke sant?

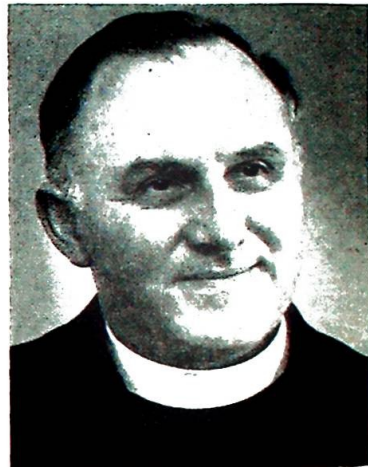
Og hun legger til:

— Jeg synes det er veldig fint. At det skulle bli noen krise av det kan jeg personlig ikke forstå. Det snakkes så mye om troskrise, men da vi konverterte, konverterte vi jo til Vår Herre i Kirken, ikke til institusjonen.

— Men kommer ikke krisen ofte av at katolikker føler seg truet på et vis? Det gamle beskyttende sted er ikke lenger . . .

— Jamen, det er jo ikke et sted vi er ute etter, men Gud. Og Gud kan aldri true oss. Det kan være veldig vanskelig å finne patente svar på alle de spørsmål som vi blir stilt overfor, men hvis du tror på Gud selv, så må vi jo bare tro at løsningen ligger der foran oss. Vi bare ikke ser den.

— Og sogne- presten

St. Paul menighet i Bergen teller mellom 900 og 1000 katolikker, sogneprest er Mgr. Franz Josef Fishedick, kapellan og ungdomsprest Michael Beckers. Selve kirkebygget står i denne vårmåned i ny og bedre stand enn på lenge: års restaurering og ombygning er avsluttet, med ypperlig resultat.

Koret i den forholdsvis store kirken er helt fornyet og virker stilrent og fint. Sognepresten var ikke uten grunn en smule stolt da ST. OLAV besøkte ham, det har vært et langt og vanskelig — og kostbart — arbeide for menigheten.

Gratulasjoner og hilsener til Bergens-katolikkene i forbindelse med dette. RED.

Til slutt sier hun dette om noe annet:

— Akkurat nå er vi veldig opptatt av våre egne skjevheter, men det er jo klart at det finnes skjevheter også hos andre. Det har vært fremhevet så mange ganger i det økumeniske arbeidet at man først og fremst bør reformere seg selv. Nå har vi det travelt som katolikker med å reformere oss selv, la oss håpe at de andre er tilsvarende opptatt med å reformere seg. Da blir vi kanskje alle en smule verdigere til enheten. A. R.

LESERBREV FRA BERGEN

Herr Redaktør.

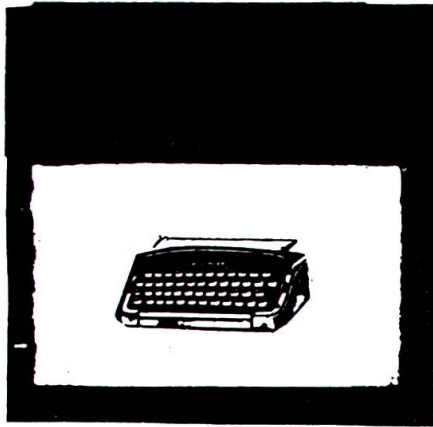
I nr. 6 hadde red. et brev til leserne. (Redaksjonelt «Om ST. OLAV».) «Om jeg hamrer eller hamres, like fullt så skal det jamres.»

Så vidt jeg vet har vi alle muligheter for å komme med våre innlegg i St. Olav, derved skulle vi kunne sikre at hele spekteret av synspunkter skulle kunne se dagens lys gjennom vårt blad. Ingen av oss ønsker vel for alvor en båndlagt presse som bare representerer vårt eget syn.

Verdinøytralitet eksisterer vel reelt sett ikke.

Vi kan glede oss over at der er skjedd store ting når det gjelder økumenisk arbeide mellom de forskjellige kirkesamfunn, men innen vår egen kirke snakker vi snart ikke lengre samme sprog. Vi setter merkelapper på hverandre og kommuniserer med likesinnede og tar avstand fra, eller i beste fall trekker på skulderne av «de villfarne». Det er som en familie som lever på en vulkan. Utad er hver av familiemedlemmene elskelige og tolerante, men innad er det ikke en rest av kjærlighet og toleranse. Jeg tror vi alle må være villige til å ta ansvar for at det er blitt slik. Det ble sagt om de første kristne, «Se hvor de elsker hverandre». Jeg tror ikke det er noen fare for at det vil sies om oss i dag. Ingen av oss kan toe våre hender. Ordet ansvar kan virke provoserende på noen hver av oss, men vi kommer ikke utenom det. Vårt globale ansvar er noe vi stadig konfronteres sterkere og sterkere med. Vi skal ikke lukke øynene for det, men jeg tror vanskelig at dette ansvar blir annet enn rent teoretisk dersom vi ikke først lærer oss å ta et «nære» ansvar. Ansvar er for eksistensanalysen ikke noe abstrakt og teoretisk. «Å være ansvarlig er for oss alltid å være ansvarlig «ad personam» og «ad situationem».

Man trodde en tid at bare folk fikk ansvar ville de også være istand til å ta ansvar. Det har vist seg ikke å holde stikk. Man må lære å ta ansvar, og det krever også en følelsesmessig modenhet. Denne grad av modenhet tror jeg ikke vi når før vi ser menneskets eksistens som selvtrascendens

(det å strekke seg utover seg selv), ikke selvrealisering. Ifølge den østerrikske psykiater og nevrolog Viktor Frankl er selvrealisering som mål overhodet ikke mulig av den gode grunn at jo mer mennesket streber etter å nå dette, desto mer vil det gå glipp av det. For bare i den grad mennesket hengir seg til virkeliggjørelse av sitt livs mening, realiserer det seg selv. Med andre ord: selvrealisering lar seg ikke oppnå dersom den blir gjort til mål i seg selv, bare som en bivirkning av selv-trascendens. Denne tankegang henger nøye sammen med hans poengtering av ansvar. Frihet kan også bare sees i sammenheng med ansvar. Man er ikke fri for ansvar, men fri til å ta ansvar. Jo mer fri man er fra seg selv, sin egoisme, jo mer fri er man til å ta ansvar. Målet er ikke å gjøre seg fri fra andre, men fri til å møte andre, fri til å kunne medvirke til å frigjøre andre.

Ifølge Viktor Frankl er kjærligheten den eneste veien til å fatte et annet menneskelig vesen i dets innerste personlighetskjerne. Ingen kan fullt ut gripe selve et annet menneskes vesen uten å elske det. Gjennom den åndelige handling kjærligheten er, blir man istand til å se vesenstrekene og grunndragene hos den elskede person og mer enn det: man ser mulighetene hos den annen, det som ennå ikke er virkelighet, men kaller på å bli det. Og enda mer, ved sin kjærlighet setter den elskende person det elskede menneske istand til å virkeliggjøre disse muligheter.

Det eksistensielle vakuum er et utbredt fenomen i dette århundre. Ved begynnelsen av den menneskelige historie mistet mennesket noen av de grunnleggende dyriske instinkter som dyrets adferd er basert på og sikret ved. I tillegg til dette har mennesket under sin utvikling lidd et annet tap, idet de tradisjoner som

støttet dets adferd reduseres raskt. Ingen instinkter sier mennesket hva det skal gjøre, og ingen tradisjoner sier mennesket hva det bør gjøre. Snart vil ikke mennesket vite hva det vil gjøre. Mer og mer vil mennesket bli ledet av det andre vil ha det til å gjøre, og slik vil det i stigende grad bli offer for ensrettingen.

Er det ikke vårt kristne ansvar å forhindre at denne utviklingen bare går videre. Vi har ansvar overfor oss selv og overfor andre. Men først og fremst skulle vi la Kristi kjærlighet få lov til å drive oss til å elske hverandre. Gav vi oss tid til å lytte til hverandre ville vi vel finne ut at vi er enige i det vesentlige og uenige i det uvesentlige. De fleste av oss er vel imot fysisk vold, men la oss også avstå fra å øve åndelig vold mot hverandre så langt vi formår. La oss huske at vi alle er brødre skapt i den samme Guds bilde. Respekten for menneskeverdet i dets ytterste konsekvens må igjen komme i høysetet.

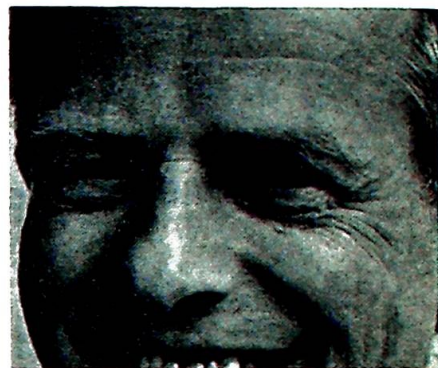
La oss rekke hverandre hendene uten reservasjoner. La oss hjelpe hverandre til å la Guds plan med hver enkelt av oss bli realisert.

ELLEN GREVE.

Dominikanerpater Thoralf Norheim
fyller 60 år den 24. mai. Vi gratulerer.

TANKER OM DEN GODE HYRDE

Den fjerde søndag i påsketiden holdt fransiskanerpater Arno Gerritsma en preken i St. Hallvard kirke i Oslo hvor han sa:

Det eldste Kristusbildet man har funnet er et veggmaleri i en av katakombene i Roma. Dette bildet fremstiller Kristus som den gode hyrde, ikke som den korsfestede. Meget tyder på at lignelsen om den gode hyrde gjorde et sterkt inntrykk på de førstne kristne. De fant liksom ikke et bedre bilde for å uttrykke sitt forhold til Kristus enn det kjente bilde av hyrden som leder sine får. Og det er et godt bilde.

Forholdet mellom hyrden og fårene beskrives av Jesus selv på denne måten:

Fårene hører hyrdens stemme, han kaller hver av sine ved navn, fører dem ut på beitemarken og skaffer dem alt det de trenger. Dette forhold gir fårene trygghet og sikkerhet.

Svært ofte er fåreflokken og kveen som det tales om i lignelsen også brukt som et bilde på Kirken. For mange troende har disse bilder virket riktig betryggende. Man hørte jo til flokken, befant seg i kveen, hva kunne man egentlig ønske mer? Man var liksom velberget. Ikke sjelden så man med en viss overlegenhet på andre. De var riktignok religiøst interesserte mennesker, men de kunne dog ikke føle seg helt trygge, de gikk seg stadig bort. Snart hit og snart dit. Uten å finne frem til det betryggende miljø som de sanne troende hadde funnet og befant seg i.

Det er her ikke riktig å kritisere tidligere generasjoner av trosfeller. Vi er i dag neppe bedre kristne enn de var i sin tid. Kanskje snarere det motsatte. Deres innsats og offervilje var formodentlig større enn vår. Ikke destomindre betones det i dag ved tolkningen av evangeliet visse momenter som er verdt å merke seg for enhver som kaller seg for kristen. Dette gjelder også lignelsen om den gode hyrde.

Fåreflokken og kveen som Kristus taler om er i og for seg utmerkede bilder på Kirken. Men vi må se disse

bilder fra den rette synsvinkel. Kirken er et samlingsmiljø for alle som samler seg om Kristus, alle som ser i ham den rette veileder gjennom livet. Dette er greit nok. Men så er det dog en viktig betingelse som Jesus selv understreker i sin lignelse. «Fårene hører hyrdens stemme og følger ham,» sier Jesus. Og konklusjonen skulle så bli: Så Kristus, så den kristne. Fårene skal virkelig høre og følge sin hyrde. Det skal være et levende fellesskap mellom Ham og dem. Og når dette er sagt, kan man med rette spørre: «Hvem er egentlig kristen?»

Dette spørsmål er ikke så lett som man ofte mener. Før i tiden var det kanskje lettere enn i dag når det gjaldt å fastslå hvem som er kristen. I visse tider var det temmelig almindelig at kristne lot seg torturere ihjel for troens skyld. Da var det neppe noen tvil om at man her hadde med en kristen å gjøre. Senere dro kristne til felts mot muhamedanere i overbevisning om at de førte en hellig krig. Der markerte de seg også tydelig som kristne. Ellers husker jeg for mitt eget vedkommende godt at jeg vokset opp i et religiøst miljø hvor motsetningen mellom protestanter og katolikker var temmelig stor og hvor det på katolsk hold ikke ble lagt skjul på at det fantes nok av kristne — men at de sanne kristne kun fantes i den rett-troende katolske kirke.

I dag derimot er dette med den sanne kristnes identitet ikke fullt så klart som før. For hvem er en sann kristen? Er det han som offisielt bekjenner seg til Kristus og hans hjord eller kreves det her noe mer? Dette er ikke noe spørsmål om Kirkens sannhet, men om hvem som hører Kirken til. Vi må iallfall være klar over at dette spørsmålet ikke løses ved å slå opp kirkebøker eller menighetsprotokoller eller ved å fremvise dåpsattester. Den sanne kristne må identifisere seg med noe annet enn papirer. Hans tanker må ha forbindelse med Kristi tanker, hans ord med Kristi ord, hans holdning med Kristi holdning. Og kan han ikke identifisere seg slik, så hører han i virkeligheten neppe til den hjord hvor Kristus skjotter sitt hverv som hyrde, selvom han

både er døpt, fermet, kirkelig viet og meget annet.

Sist søndag fikk vi høre et sant hyrdebrev av våre nordiske biskoper om dåpens sakrament. Biskopene ga der uttrykk for sin bekymring over at dåpen for nokså mange har vært en rutinesak, en vakker men tom seremoni fordi man ikke har hatt den innstilling å fylle dåpens virkelige krav. Biskopene var der inne på noe meget vesentlig

Hvis vi som kristne skal ha en klar identitet — det vil si hvis vi skal være et tydelig tegn i denne verden, så er selve dåpsseremonien som en gang ble forrettet over oss ikke noen garanti. Det må bygges videre på det selve seremonien siktet på: Det å skape en levende og fruktbar forbindelse mellom Kristus og oss. En forbindelse som gir utslag i tanker, ord og gjerninger.

Kan vi ikke på noen måte identifisere oss slik, så har vi ingenting vi skulle ha sagt som kristne.

Skaff

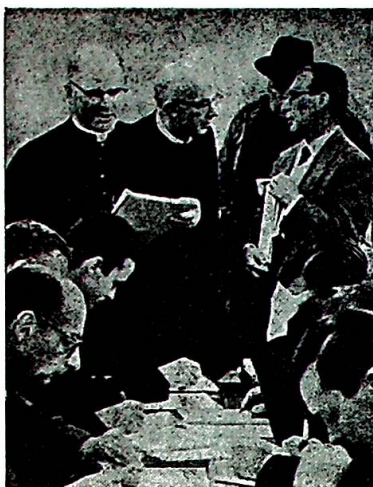
St. Olav

en ny

abonnent

i 1972

GDUSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke,</i> Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 7244	9.00 9.50 19.00	11.00
<i>St. Hallvard kirke, Franciskanerne,</i> Enerhaugt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke, Dominikanerne,</i> Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00 10.00 18.30	11.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell, Montebello,</i> Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	9.00	—
<i>Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355</i>	11.00	9.30
<i>Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587</i>	—	10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke,</i> Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke,</i> Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	9.00 19.00	11.00 —
<i>Vår Frue kirke,</i> Helleveien, tlf. 25 73 53 - 25 77 07	9.30	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke,</i> Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke,</i> Kongensgt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke,</i> Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke,</i> Torvg. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke,</i> Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke,</i> Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke,</i> Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet,</i> Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke,</i> Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell,</i> Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke,</i> Sverres gt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell (1. og 3. søndag)</i> O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53765	17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke,</i> Nyveien 17, tlf. 53 77 35 <i>Veståsen kapell</i>	8.30 19.00	10.45 9.30
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke,</i> Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.45
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke,</i> Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke,</i> Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214 <i>St. Elisabeth hospital, Ila tlf. 21 670</i>	8.45 19.00 6.15	11.00 —
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke,</i> Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i> <i>St. Eysteins sykehus, Jernbanegt. 29</i>	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke,</i> Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke,</i> Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vor Frue kirke, Storgt. 94</i> Biskopen og prestegården, tlf. 3604 <i>St. Elisabeth hospital,</i> Mellomveien 50, tlf. 81 050	8.15 6.20	10.30 —
BODØ: <i>St. Eysteins kirke,</i> Hernesveien 22, tlf. 81 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke,</i> Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII) <i>St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)</i>	19.00 8.00	11.00
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke,</i> Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30

NYHETER

En økumenisk gudstjeneste i Santiagos domkirke innledet UNCTAD III, FN's konferanse om handel og utvikling som pågår i Chiles hovedstad frem til den 19. mai. I åpningsgudstjenesten deltok fra katolsk hold bl. a. byens erkebiskop, kardinal Silva Henriques og forøvrig møtte representanter for lutheranere, ortodokse, pinsevenner, baptister og adventister.

3000 eksperter fra 140 land deltar i konferansen.

Paven har sendt et budskap til UNCTAD III, adressert til organisasjonens generalsekretær Perez-Guerrero. I dette brevet etterlyser Paul VI større medbestemmelserett på forskjellige områder for u-landene og påpeker at dette ofte krever forandringer innen maktstrukturene og beslutningsstrukturene. En nyvunnen politisk selvstendighet innebærer ikke alltid slutten på økonomisk dominerende fra utlandets side, sier paven: Og ulikhetene i inntekt- og samfunnsforholdene ser ut til å øke mellom landene.

Hensikten med UNCTAD-konferansen er ifølge pavens brev å danne et forum hvor alle røster kan bli hørt i letingen etter realistiske løsninger og en anstendig fordeling av jordens ressurser.

«Det er i høyeste grad ønskelig at UNCTAD går inn for avviklingen av et system som innebærer at de privilegerte blir mer og mer privilegerte, de rike mer og mer innviklet i innbyrdes handel og at den internasjonale hjelpevirksomheten ofte bare på en meget ufullkommen måte kommer de fattige folkene til nytte.»

På en pressekonferanse i Santiago spurte ifølge NC News Service en av de tilstedeværende avismenn om ikke det pavelige brev var å regne som marxistisk propaganda. Monsignor Gremillion svarte at det hadde forekommet før at et pavelig dokument om sosiale og økonomiske spørsmål er misforstått og har blitt regnet som kommunistisk tale — også av visse katolikker.

Under overskriften HVA HENDER I HOLLAND? omtaler Katolske Kyrkotidning de siste biskoputnevnelser der nede:

En rekke hollandske katolikker er bekymret. Vatikanet har igjen utnevnt en biskop uten å ta hensyn til de lokale forhold, sier de:

Førrige gang gjaldt det Rotterdam. Det kom da sterke protester mot at biskop Simonis ble utnevnt, på den andre side var det mange som var glade over å ha fått en mer konservativ anlagt biskop. Selv sier Simonis at han er «konservativ sammenlignet med Küng, progressiv i forhold til Ottaviani».

Siden den gangen har utviklingen i Rotterdam vært positiv. Simonis har vist seg å være en god sjelesørger, han har til og med fått kontakt med dem som opprinnelig protesterte mot at han ble biskop.

Nå gjelder det Roermond og der ser man ikke like forhåpningsfullt på utviklingen, skriver bladet. Som vanlig foreslo domkapitlet tre kandidater, men først etter at en større meningsmåling var foretatt rundt om i bispedømmet. 12 500 personer besvarte spørsmålet om hvilke egenskaper de ønsket at den nye biskop skulle ha. Majoriteten ville ha en forholdsvis progressiv mann, men domkapitlet utnevnte en fjerde, kjent som sterk konservativ.

Kort tid før utnevnelserne offentliggjorde landets primas, kardinal Alfrink en artikkel hvor han talte om Kirkens troverdighet. «Mange synes ikke Kirken er troverdig når den forkaster gamle formler uten å oppmuntre nye livsyttringer og forsøk», skriver han. «Kirken blir også å regnesom ikke-troverdig når den fortsetter å ringe med klokken for tomme kirker, mens nye fellesskapsformer lever utenfor Kirkens murer. Forskjellen mellom katakombenes

Kirke og den Kirke som fantes i vårt eget land under reformasjonen og forfølgelsene og i iKerken i vår egen tid er den at dagens underjordiske kirke sørgelig nok mener at den gjemmer seg for selve Kirken.

Det er sant at det i dagens Nederland ikke finnes noen slik underjordisk kirke. Men er vår Kirke av den grunn troverdig?»

Den nye biskopen av Roermond, Jan Gijzen, er en relativt ung mann og har hittil vært professor i kirkehistorie. Sammenlignet med Simonis er han mer teoretiker og det ser ut til at han er oppsatt på å få inn sine egne menn på for-

(Forts. neste side.)

SYNODEPAPIRENE

RETTFERDIGHET I VERDEN

II.

Evangeliets budskap og Kirkens kall

Stilt overfor dagens situasjon, preget som den er av urettens alvorlige synd, erkjenner vi både vårt ansvar og vår avmakt når det gjelder å mestre den ved egne krefter. En slik situasjon får oss til å lytte med et ydmykt og åpent hjerte til Guds ord når han viser oss nye og farbare veier frem til rettferdighet.

Guds frelsende rettferdighet gjennom Kristus

I det Gamle Testamente står Gud frem for oss som de undertryktes friggjørere og de fattiges forsvarer, mens hans samtidig krever av menneskene at de skal tro på ham og øve rettferdighet mot nesten. Det er bare i oppfyllelsen av rettferdighet og dens plikter at man forstår og anerkjenner Gud som de undertryktes befrier.

I sin gjerning og i sin lære forenet Kristus på en uadskillelig måte menneskers forhold til Gud og forholdet menneske til menneske. Kristus levet sitt liv på jorden som et totalt offer av seg selv til Gud, Faderen, for menneskenes frelse og frigjøring. I sin forkynnelse talte han om Gud som alles Far og om Guds inngripen i rettferdighet til beste for dem som var i trengsel og nød. På den måten identifiserte han seg med sine minste brødre idet han sa: Det som dere har gjort mot en av disse mine minste brødre, det har dere gjort mot meg.

Fra begynnelsen har Kirken levet og oppfattet Kristi død og oppstandelse som et kall fra Gud om omvendelse til tro på Kristus og til en broderkjærlighet som fullendes i et frivillig fellesskap om de materielle goder.

Troen på Kristus, Guds sønn, Vår Frelser og nestekjærlighet går igjen som grunntemaer hos forfatterne av det Nye Testamente. I følge Paulus, kan hele det kristne liv oppsummeres som en tro som driver en kjærlighetstjeneste mot andre som innebærer at rettferdighetens krav oppfylles. Den kristne lever under frihetens lov, en lov som er et stadig kall om å vende seg bort fra selvtilstrekkelighet og vise Gud tillit, fra overdreven selvopptatthet til oppriktig nestekjærlighet. Slik frigjøres han, på den måten bidrar han til andres frihet.

Ifølge det kristne budskap blir altså menneskets forhold til nesten fullgjort i dets forhold til Gud. Vårt svar på Guds kjærlighet, som frelser oss gjennom Kristus, viser seg først i vår kjærlighet og tjeneste for andre. Men kristen nestekjærlighet og rettferdigheten kan ikke skilles fra hverandre. For kjærligheten bærer i seg et absolutt krav til rettferdighet, nemlig anerkjennelse av verdigheten og rettighetene til ens neste. Bare i kjærlighet når rettferdigheten sin indre fylde. Og fordi hvert menneske i virkeligheten er et synlig bilde av den usynlige Gud og en Kristi bror, ser den kristne i hvert medmenneske Gud selv og Guds egen, uavkortede fordring på rettferdighet og kjærlighet.

(Forts. s. 152.)

En klown

Det er mange måter å se på TV på. Yngstemann hos oss liker ikke fektekamper. Hvorfor? spurte jeg til slutt.

Nei, han syntes det var tåpelig at de var bundet.

Bundet? Jeg så på ham og forsøkte å begripe hva han snakket om. (Fekterne har som dere kanskje har sett en ledning fra seg til et eller annet elektrisk måleapparat — for å registrere treff og støt.)

— Er det noe merkelig da? spurte jeg oppgitt.

— Mmm.

Noe demret for meg. Jeg sa:

— Vet du hvorfor de har disse . . . ?

— Vet jeg vel. For at dem ikke skal nå hverandre og drepe hverandre, vel.

Han så fortørnet på meg. Hvis de voksne trodde at han ikke begrep slike ting, så var de jamen noen sinker.

Jeg lo litt og forklarte sammenhengen, i håp om at min forklaring var riktig. Har aldri fektet selv. Etterpå tenkte jeg på gutten og kriminalserier og dagsrevyer og krig og vold og måtte nikke:

Klart at han trodde at det var for å unngå blodsutgytelser ett sted i denne forvirrede verden. Og at voksne prøvde å bortforklare saken for ham.

Kanskje du skulle se på fektekampene på den måten, tenkte jeg stille for meg selv. Kanskje vi alle skulle gjøre det.

Det ville jo være en avveksling fra all drepingen å følge to så siviliserte krigere i kamp — bundet i passende avstand fra hverandre.

NYHETER

(Forts. fra forr. side.)

skjellige poster. At den tidligere generalvikar ikke ble utnevnt på nytt er ikke uvanlig, men det er vanskeligere å finne en forklaring når en av dem som faller er hjelpebiskop. Biskopens sekretær, en maristpater, står det også strid om, han anses som ensidig og han rådførte seg ikke med sin provinsial før han aksepterte stillingen som biskopens betrodde mann.

Innen bispedømmet Roermond ble det dannet en gruppe «Den åpne Kirke» hvor et 50-tall prester ba Gijsen om å avslå utnevnelsen. Gruppen krevet også at den hollandske bispekonferanse skulle offentliggjøre alle data om saken. Gruppen som betegnes som moderat progressiv skal ha 5000 medlemmer i hele landet.

I hollandske kretser anser man at den pavelige nuntius står bak utnevnelsen. Biskop Gijsen ble viet den 13. februar av pave Paul VI.

Det gikk ganske høye bølger i landets presse før bispevielsen, men nå holder man seg avventende. En korrespondent skriver, ifølge Katolsk Kyrkotidning, følgende kritiske kommentar:

«Ingenting kan stoppe at man så smått skifter ut alle våre hollandske biskoper med menn av samme slag som de to sist utnevnte. På den måten får vi etter hvert et stille episkopat som ikke volder Rom noen vanskeligheter. Men spørsmålet er bare: Hvor kommer de som er unge i dag til å finnes da? Innenfor den fredelige Kirke eller utenfor?»

Tysk katolsk presse forteller om en bok av P. Schnydrig, «Schwestern sind Schwarz und Weiss». Boken beretter i alvor og humor om mange slags ordenssøstre og den har en enkel undertone: Søstre er ikke engler, men mennesker av kjøtt og blod, med lys og skygger — sorte og hvite. Samtidig er boken, heter det, en kjærlighetserklæring til ordenssøstre «som er mennesker blant oss som av kjærlighet til Herren ofrer seg for andre».

LATIN-AMERIKA:

Kristne revolusjonære

Vi er svært uvitende om forholdene i Latin-Amerika her på våre breddegrader, og vår uvitenhet gjelder også den nød, undertrykkelse og utbytting som vi noe vagt forbinder med disse landene. Vi har vanskelig for å kunne forestille oss hva disse be-

grepene konkret dekker av politiske og sosiale realiteter. Det er jo så langt borte.

De av våre kristne trosfrender som forsøker å råde bot på uretten, er oss kanskje også temmelig fjerne. Bare et par navn, Helder Camara og Camilo Torres, stikker seg ut, men fordi vi vet så lite om den kristne og politiske sammenheng de står i, sitter vel de fleste av oss igjen med det inntrykket at disse er enkeltstående og litt enestående personligheter.

På grunn av vår uvitenhet er det derfor viktig å gjøre oppmerksom på en bok som kom ut allerede for tre år siden, men som tør være temmelig ukjent for de fleste her til lands: *Teologia della rivoluzione* av Giuseppe Vaccari (jeg benytter meg her av den franske oversettelsen, *Théologie et révolution*, Paris, 1971, U.G.E. serien 10/18). Boka er først og fremst en samling dokumenter med forskjellig opphav, men de illustrerer alle på én eller annen måte de kristne revolusjo-

FORSØKE Å FORSTÅ

- Gode Gud, la oss ikke straks forkaste
det vi ikke forstår.
Gi oss mot til å møte det nye,
tålmod til å forsøke å forstå
det som er fremmed,
og visdom til å ta imot det gode,
som kan være der vi minst ventet det.
Hjelp oss til å verdsette all god vilje
og ærlig streben.
Og om vi avviser et menneskes meninger,
frels oss fra å vise mennesket fra oss.

(Efter W. Penn – «Bønn i en ny tid».)

næres kamp og deres holdning under forskjellige konflikter og hendelser i løpet av 60-årene. Noen av disse nådde frem i verdenspressen, andre er oss ukjente.

Den første delen av boka er viet tre fremtredende kristne personligheter i den latin-amerikanske revolusjon, *Camilo Torres, Raoul Gomez Garcia, José Antonio Echeverria*. Den første, Camilo Torres, er velkjent som prest og «guerillero» og er fyldig representert i utvalget av tekster. Vi kan bl. a. lese hans enhetsprogram for de columbianske venstrekreftene, og også hans korrespondanse med sin kirkelige foresatte, kardinal Concha, erkebiskop av Bogota. Det fremgår av svært mange av dokumentene som er samlet i *Théologie et révolution*, at Torres har gjort et mektig inntrykk i hele Latin-Amerika. Mgr. Campos skriver om ham: «I hender vigslet for å heve hostier og gullkalker la omstendighetene et gevær, for «når fornuft er mangelvare, må en gripe til sverdet». Prest og «guerillero» er en motsetning bare for de blinde tolkere av de menneskelige realiteter.»

Raoul Gomez Garcia var én av Castros første medarbeidere. Han redigerte flere revolusjonære tidsskrifter og forfattet «Moncada-manifestet». Han ble drept under den kubanske revolusjon, som regner ham som én av sine martyrer. Han var dypt kristen, og boka gjengir bl. a. hans «Bønn», som er vel verd å lese.

José Antonio Echeverria var også én av den kubanske revolusjons helter. For enkelte marxister var det sjenerende å ha en overbevist kristen blant revolusjonens fremste menn. Boka gjengir et forsvar som Fidel Castro holdt for Echeverria. Det var

forøvrig den samme Castro som uttalte på den 2. kulturkongress i Havana i 1962: «Historien kan man forbli passiv når en ser at deler av geistligheten blir revolusjonære styrker og at marxistiske fraksjoner forvandler seg til kleresi?»

Den andre delen av *Théologie et révolution* presenterer forskjellige kristne, revolusjonære dokumenter fra de fleste latin-amerikanske land. Som motto står et slagord lansert av Juan Garcia Elorrio, argentiner og tidl. seminarist: «Enhver kristens plikt er å være revolusjonær. Enhver revolusjonærs plikt er å lage revolusjon», og Vaccari sier i forordet at det ser ut til å være blant de kristne at ekstremismen lettest får fotfeste på grunn av deres erkjennelse av Gud. «Den som leser (disse dokumentene),» sier han videre, «vil oppdage en ny dimensjon ved kristendommen, — — frigjøringens kristendom.»

Det ville føre altfor langt å omtale hvert enkelt av disse dokumentene. Jeg vil bare gjøre oppmerksom på at man i dem knapt vil kunne finne en artikulert og systematisk revolusjonsteologi. Dette er villet. Det virker nemlig som om enkelte kristne grupper i Latin-Amerika virkelig har tatt Albert Camus' oppfordring alvorlig der han sier (i *Pesten*) at det nå er på tide at de kristne forlater abstraksjonene og stiller seg ansikt til ansikt med det blodige skue som vår tids historie fremviser. Det er handlingen, i dette tilfellet revolusjonen, som teller. Juan Garcia Elorrio sier det slik: «Vi må lage revolusjon. Vi skal ikke diskutere den, tenke på den, unngå den, utsette den, men ganske enkelt lage den. Og da må vi begynne med å lage den i oss selv (uthevet av

meg), i alle dem som allerede står midt inne i den, i alle dem som tar del i revolusjonens lange, uendelige marsj.» Det gjelder ikke først og fremst å skape en teoretisk modell hverken for revolusjonen eller for kristendommen, men å konkretisere begge gjennom handling.

Kristendom og revolusjon: det fremgår av disse dokumentene at de to er nær forbundet. For det første på det politiske planet: Det sies at de kristne revolusjonære på mange vis er mere slagkraftige enn andre venstreorienterte grupperinger som ofte er importerte og av ny dato, hvilket vil si at de ikke har like gamle røtter i landet og folket som kristendommen tross alt har. De kristne revolusjonære derimot angriper på nært hold de lokale, diktatoriske regimer som ofte bærer en kristen maske. Ved sin aksjon tvinger de kristne disse regimene til å kaste masken og fremtre som de utbytende tyrannier de i virkeligheten er.

Men forholdet mellom revolusjonen og kristendommen har også en annen side: revolusjonen foregår også innenfor kristendommen selv, i det minste innenfor Kirken. Camilo Torres har nok rett når han sier at det først og fremst var kristendommens ytre former som ble innført i Latin-Amerika, mens dens krav angående de mellommenneskelige forhold har hatt adskillig større vanskeligheter for å trenge igjennom. Dette er vel tilfelle overalt, men det er mulig at det i særlig grad gjelder Latin-Amerika. Dette har ført til den sterke identifikasjon fra Kirkens side med makthavernes og de besittende klassers strukturer, hvilket igjen forklarer den betydelige spen-

(Forts. neste side)

DEMONSTRASJONER PÅ PETERSPLASSEN

Menn og kvinner fra flere nasjoner deltok her i en demonstrasjon på Petersplassen hvor de krever anerkjennelse av militærnekteres rettigheter. Etter «protestdansen» møttes representanter fra forskjellige politiske og religiøse grupper på trinnene opp til basilikaen hvor de bl. a. sang «We shall overcome».

SYNODEPAPIRENE

(Forts. fra s. 149.)

Verdenssituasjonen idag, sett i lys av troen, kaller oss tilbake til selve kjernen i det kristne budskap, til en dypfølt bevissthet om dette budskaps sanne mening og konstante utfordringer. Kallet til å forkynne Evangeliet tilsier for nærværende at vi helliger oss menneskets fulle frigjøring også her på jorden. For kan ikke det kristne budskap om kjærlighet og rettferd vise sin gjennomslagskraft i handling for rettferdigheten i verden, blir det vanskeligere å tro på det for vår tids mennesker.

Kirkens, hierarkiets og de kristnes kall.

Kirken har fra Kristus mottatt kallet til å forkynne Evangeliets budskap, som inneholder en innbydelse til

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 40,— PR. ÅR

mennesket om å vende seg fra synd, og rette sin kjærlighet mot Gud, mot et verdensomsluttende brorskap og følgelig mot en uomtvistelig rettferdighet i verden. Dette er grunnen til at Kirken har rett og endog plikt til å forkynne rettferdighet på det sosiale, nasjonale og internasjonale plan, og til å fordømme urettferdige tilstander når menneskets primære rettigheter og selv dets frelse krever det. Kirken er såvisst ikke eneansvarlig for denne rettferdighet. Men den har en særlig og nøye angitt plikt, som er identisk med dens oppgave: Å vitne for verden om kravet til kjærlighet og rettferd, slik som Evangeliet rommer det i sitt budskap. Og dette vitnesbyrd må finne sin gjenklang og frukt i Kirkens egne institusjoner og i de kristnes liv.

I og for seg tilkommer det ikke Kirken, i egenskap av et religiøst og hierarkisk samfunn, å komme med konkrete løsninger på det sosiale, økonomiske og politiske felt til beste for rettferdigheten i verden. Men dens misjon fører med seg forsvar og fremme av den menneskelige persons verdighet og primære rettigheter.

Kirkens medlemmer, kva medlemmer av et sivilt samfunn, har samme rett og plikt til å vie seg det almene vel som andre borgere i samfunnet. De kristne bør oppfylle sine verdslige plikter lojalt og med faglig kompetanse. De må virke som verdens surdeig — i sine familier, i yrkeslivet og i det sosiale, kulturelle og politiske liv. De må ikke nøle med å ta på seg sin del av ansvaret i hele dette kompleksområde, under Evangeliets innvirkning og Kirkens belæring. På denne måte bekrefter de gjennom sine gjerninger Den hellige ånds kraft i tjenesten for sine medmennesker, og det i ting som er avgjørende for menneskehetens eksistens og fremtid. Og når de i sine aktiviteter vanligvis handler etter eget skjønn, uten å ville trekke det kirkelige hierarki til ansvar, så kommer Kirkens ansvar på en måte likevel inn i bildet, all den tid de er Kirkens medlemmer.

(Avsluttes i neste nummer.)

LATIN-AMERIKA

(Forts. fra forrige side.)

ning som rår mellom de «høyere» hierarkiske skikt i kirken og de «lavere». Samfunnets klassekamp gjenspeiles innenfor kirken.

Forholdene i Skandinavia og i Latin-Amerika er på mange måter ulike. Men vi kan ikke forsikre oss bak åpenbare ulikheter for ikke å gjenkjenne de strukturelle, politiske og religiøse likhetspunkter som tross alt eksisterer. Deres problemer angår også oss. For det første fordi vi, enten vi vil det eller ikke, lever innenfor det økonomiske system som gjør situasjonen i Latin-Amerika til det den er. For det andre fordi andre kristnes stillingtagen stiller spørsmål til vår egen tro.

fr. Per Bjørn Halvorsen.

Åpent hus på Mariaholm 6. juni

Er De interessert i å se Mariaholm?

— Vi vil gjerne vise Dem stedet

Vil De vite mer om Mariaholm?

— Vi vil gjerne orientere Dem

Vil De vite hvordan ungdommen bruker skolesenteret?

— Ungdomspresten vil fortelle om dette

Har De noe forslag eller kritikk på hjertet?

— Nå kan De få ordet

Vi har den glede å invitere interesserte katolikker til åpen informasjons- og diskusjonsmøte på Mariaholm den 6. juni kl. 18.30.

Interesserte bes melde seg på hos søster Pia, telefon 20 72 26 innen den 5. juni. Her kan også avtales om skyss, dersom De trenger det.

Det ville glede oss å møte Dem på Mariaholm den 6. juni!

Med hilen

MARIAHOLM SKOLESENTER

FRU GOSS-MAYR

Fortsettelse fra side 139

i den eksisterende urettferdighet; eller man kan møte vold med vold etter prinsippet «øye for øye, tann for tann». I virkeligheten blir dette vanligvis til «to øyne for ett øye», og det er denne økning av vold som Helder Camara kaller *voldsspiralen*. Den tredje måten, ikke-voldsstrategien, består i å møte voldsbruk med sannhet, rettferd og kjærlighet. Dermed, mener Hildegard Goss-Mayr, tar man det onde ved roten i og med at det er selve motstanderens samvittighet man henvender seg til. Det dreier seg ikke om å utrydde motstanderen, men om å omvende ham fra fiende til venn.

Hildegard Goss-Mayr legger ikke skjul på at det er Kristi lære som etter hennes mening er den direkte kilde til ikke-voldsstrategien, selv om hun naturligvis ikke mener at man nødvendigvis må være kristen for å tro på den som et effektivt redskap i kampen. Hun underkjenner heller ikke på noen som helst måte Gandhis betydning. Men det er kristendommen og dens menneskesyn som danner grunnlaget, nemlig at menneskeheten er én, og at alle mennesker er like og like meget elsket av den samme Gud. Alle mennesker er brodre og alle har krav på vår kjærlighet, selv våre fiender. Alle har en samvittighet, og selv om den kan være pervertert, kan den utvikle seg og være mottagelig for påvirkning når den innser det som er sant og rett.

Ikke-vold er meget krevende, både moralsk, psykisk og fysisk og forutsetter en stadig og aktiv bevisstgjøring og forberedelse hos dem som skal utøve den. Ikke-vold kan med andre

ord ikke improviseres. Som et ledd i denne forberedelsen møttes i pinsen 1971 representanter fra mindre ikke-voldsgrupper fra 15 latin-amerikanske land i Alajuela i Costa Rica for å koordinere og planlegge ikke-voldsaksjoner. Det er særlig interessant å legge merke til det teologiske grunnlag for en kristen, politisk aksjon som trekkes opp i de konklusjonene som ble vedtatt på konferansen: «Det som adskiller kristendommen fra alle ideologier, de være seg liberale eller marxistiske, er dens tro på det transcendent og dens forkastelse av et jordisk paradis, både frihetens paradis og den sosialistiske likhetens paradis. Men dette betyr ikke at vi ikke stadig må kjempe for å utvide Guds rike i historien. Kristendommen er ikke en

(Forts. neste side)

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	Oslo
Lunden Kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	Arendal
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	Bergen
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst.	Hammerfest
St. Mikals Kirke	
St. Mikals Prestegård	
St. Theresia Hosp.	Hønefoss
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	Lillestrøm
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeths Hosp.	Tromsø
Vår Frue Kirke	
Bispegården	
St. Olavs Kirke,	Trondheim
Bispegården	
St. Olavs Kirke	Tønsberg
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

Vi minner om

Studiedager for legfolk på Mariaholm

I dagene 31. mai (aften) til 4. juni (formiddag) arrangerer Legmannsrådet studiedager i katolsk kristendom på Mariaholm. Studiedagene omfatter endel av KATOLSK ORIENTERINGS foredrag. Foredragsholdere og samtaleledere: søster Mildri, pater Patfoort, pastor Kessels, pater Fjeld.

Legmannsrådets studiedager er først og fremst beregnet på interesserte utenfor Oslo, men også Oslo-folk er velkomne! Nærmere opplysninger og påmelding til Ingrid Lesoil, Morgedalsveien 33 B, Oslo, tlf. 55 57 93 (kl. 10—15). Privat tlf. 1450 39.

Påmelding **snarest** (innen 18. mai).

Hilsen LEGMANNSRÅDET

FRU GOSS-MAYR

(Forts. fra forrige side)

passiv venten, men en gradvis virkeliggjoring av Guds rike inkarnert i historien. Dersom man gjør ett øyeblikk i historien til et absolutt, fornekter man menneskets åpenhet overfor Gud. Den kristne må være en permanent revolusjonær.»

På mange måter må vel denne uttalelsen kunne sies å utgjøre en felles plattform for all kristen revolusjonær virksomhet. Men om metodene for å nå frem til revolusjonen hersker det ikke enighet blant de kristne, aller minst i Latin-Amerika, ifølge Hildegard Goss-Mayr. Ikke-voldsbevegelsen står for helt andre prinsipper enn Camilo Torres og de kretser som bygger på ham. Deres teologiske grunnlag er i virkeligheten en ny utgave av teorien om «den rettferdige krig», mens ikke-vold har en adskillig tryggere forankring i Kristi lære. Målet er imidlertid det samme: menneskets frigjøring fra en nedverdiggende eksistens.

PER BJØRN HALVORSEN

*

I MAI MÅNED

Vi er inne i mai, den tradisjonelle Mariamåned for katolikker. Vår kollega, jesuittpater H. Roos i København skriver:

«Karl Barth, der i sine sidste år regelmæssigt plejede at lytte til katolske søndagsprædikener i radioen, ytrede engang, at han aldrig havde hørt en prædiken om Maria. Og med en vis drillende godmodighed tilføjede han: »Det ser altså ud til at gå ganske godt hos jer uden hende.» Det er H. U. von Balthasar, som beretter denne episode. De boede sammen i Basel, kendte hinanden meget godt og talte ofte sammen.

H. U. von Balthasar spørger, hvad man skal sige til denne ytring. Man vil jo ikke så gerne falde sine egne trosfæller, som har holdt disse prædikener, i ryggen. Drejer det sig i deres tilfælde om økumenisk taktik? Mener de ikke at kunne

finde noget om Herrens Moder i Det nye Testamente? Eller vil de kun tilpasse sig visse modestrømninger for ikke å være gammeldags?

Naturligvis må vi indrømme, at vi i dag må bøde kraftigt for de fejl, tidligere generationer har begået. De har overdrevet Mariadyrkelsen, så den næsten skyggede for Herren selv. Det drejer sig om en ofte ubevidst accentforskydning, idet man isolerede Marias skikkelse og næsten satte den i kristendommens midtpunkt. Selv om det er sket i den bedste mening, var det forkert, og det har skadet kirkens anseelse.

Ægte fromhed ser aldrig Maria isoleret, men altid i forbindelse med hendes Søn. Hun er, som Dante siger «datter af sin Søn». Hun er Herrens moder. Selv Luther viste hende ærbødighed. Læren om Maria er nøje knyttet til læren om

BERGEN

1/8 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyersforretning

TORNØEGARDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM

Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk

Solheimgt. 25

Tlf. 99 016

Bergen

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG PRYDKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

BERGEN

Eches Farvehandel

NYGÅRDSGT. 19

VESTA · HYGEA

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

Peter M.

KOLDERUP

Strandgaten 60

Glass - Porselen - Stentøy

OMEGA
URMAKER

FINCKELSEN

I Nygårdsgaten v/Eldorado
og

i Sletten Shopping Senter

Kristus. Hun er den første af alle forløste, og hun er det ene og alene på grund af Kristi nåde. I hende priser vi kristne nådens almagt. Alt er nåde.

Derfor hører Maria ubetinget med til kirkens inderste væsen Skønt hun var Herrens moder, står hun på vor side. Der findes i det mindste én skabning, som Kristi blod har vasket helt ren I hende var Guds nåde ikke blot et tilbud, men den havde også et resultat. Det, vi andre først venter på, når Herren vender tilbage, er hos hende allerede virkelighed: den fulde og totale forløsning.

Ærbødighed for Herrens moder har noget at gøre med ærbødighed for kvindens væsen. Man taler i dag så meget om kvindens frigørelse. Og man hævder, at kristendommen har underkølet kvinden. Skulle Gud i sin åbenbaring virkelig have undervurderet kvinden? På Bibelens første sider siges der, at Gud skabte mennesket som mand og kvinde. I den Gamle Pagt fremstilles Guds udvalgte folk som Guds brud og Guds hustru. Paulus i sine breve og Johannes i sin Åbenbaring benytter sig af dette billede og kalder Kirken Kristi brud. Maria er kirkens urbillede. Hun er i hele sin person legemliggørelsen af den totale overgivelse til Gud. Og består kristendommens inderste væsen ikke netop i dette?

Svinder det marianske islæt i en tid, bliver den martialske. Vi lever – har man sagt – i dag i en mandens verden. Kvinden kan kun opnå sin plads i verden, hvis hun tilpasser sig mandens væremåde. Det kvindelige er på retur trods al sex- og pornoreklame. Vi har alle behov for kvindens egenskaber. Derfor trænger vi til Maria. Uden det marianske princip bliver verden fattigere.»

ST. OLAV'S REDAKSJON

TLF. 20 72 26 - 28 01 04

ST. SUNNIVA BARNEHAGE, OSLO

Katolske barn mellom 5 og 6 år som ønskes opptatt i barnehagen august 1972, må innmeldes innen 15. mai, da de ellers ikke kan regne med å få plass.

Barn om er 4 år, kan innmeldes. Men hvis mange ansøknin-ger, vil disse plassene bli vurdert særskilt.

Innmeldingsskjema fåes ved personlig henvendelse mellom kl. 13—14. Barnehagens styre ber om at skjemaene fylles ut nøyaktig.

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER

Jens J. Andersen

TOYENGT. 2, Oslo

TASEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8

Tif. 23 02 40

SØREN HANSEN

Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo

Telefon 20 37 24

OSLO

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlvarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A S

Haakon VII's gt. 1, Oslo

Sentralbord 41 77 30

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Tif. 20 79 06 - 20 79 05

UTBRYTEREN

Dette har nok en del byråkrater, kontormennesker, lønsslaver og andre tenkt og drømt noen ganger: *Ikke* ta trikken eller bilen hjem, som vanlig, ved kontortidens slutt, til det vante – det altfor vante. Men simpelthen forsvinne sporløst. Sørgelig trygg på, at en ikke ville bli noe vesentlig savnet, ut over en uke eller to, og så leve det livet en egentlig ville ha levd, og som aldri ble. Det behøver ikke være noe *playboy*- eller casinoliv (det ville trolig fort bli en skuffelse!), men for eksempel en stille tilværelse innlosjert på landet, med tid og ro til å rusle, samle rumpetroll på glass (de som hverken moren eller senere fruen ville «ha inn i stuen»), tenke og sove uten en sorg i livet.

Nåvel – slikt gjør en jo ikke. Fullmektig Amsted gjør nettopp dét. En skolekamerat begår selvmord, grundig og med dynamitt. Fullmektigen legger sin egen klokke i vrakrestene, og forsvinner. Grundig og i detalj får han politi og etterlatte til å tro, at det var *han* som ble blåst i luften, vekk er han jo også. Selv reiser han ut til bortgjemt hull i provinsen, leier seg et rom som hjemvendt «dansk-amerikaner», puster dypt i landluften, og kan for første gang, aner vi, våkne utsovet og uten stress til en tvers igjennom fri dag, hvor ikke et levende menneske spør etter ham. For noen mennesker er problemet at ingen gjør nettopp dét – de er fortvilet ensomme. For andre, som denne pertentlige fullmektigen, er problemet tvert om at altfor mange gjør dét: Har krav på ham. Nå vil han ikke mer. Går det så går det.

Det går selvfølgelig ikke, eller bare en stund. De finner ham nok. Men innen det skjer, har *Ove Sprogøe*, en god og utrolig mangesidig dansk skuespiller, gitt oss en fin studie i den skjøre lykke som kan hete frihet, stillhet, ensomhet med sine tanker. *Gerd Fredholm* film «Den forsvundne fullmektig» har skjønnhetsfeil, det storartede poenget (som hun har hentet fra en roman av *Hans Scherfig*) kunnet vært utnyttet litt mer, uten derfor

å bli presset. Men som det nå er, blir det rikelig tilbake, til en stillferdig, vinnende og tankevekkende film – høyst severdig midt i grosset av likegyldigheter. Først og fremst takket være Sprogøe. Hans fullmektig utleverer seg ikke, men holder fint på sine hemmeligheter. Her er få ord. *Karl Stegger* utleverer med innsikt en husvert og gjenbo som er ustyrlig i sin nysgjerrighet, ondskapsfull i sin omgang med menesker, skadefro og dum da sannheten blir avdekket.

For det blir den. Politiet dukker opp en dag. Det har fått alle brikkene samlet: Den armingen som ble begravet riktig borgerlig, var *ikke* fullmektigen, han må vennligst følge med til Politigården, så det kan bli forhør. Og her gir Scherfig (forfatteren) og Fredholm (regissøren) oss litt å tenke på, like til sannsynlighetens grenser. Fullmektigen var bare et hjelpeløst vitne til sin skolekamerats selvmord, det dynamittmellet som han altså brukte til egne formål. Men nå – ansikt til ansikt med politiet, tilstår han et mord på kameraten som han altså ikke har begått. De tror ham, han blir dømt og innsatt på livstid. Hvorfor gjør han dét? Fordi han må være alene, orker ikke *det* og *de* andre. Kan det ikke bli som pensjonist på landet, så får det bli i en fengselscelle. En tar freden hvor en finner den. Sannsynlig.

Litt usannsynlig. Ennskjønt, så god en skuespiller er *Ove Sprogøe*, at da han satt der i fangedrakten, i fengslets besøksrom, og tvinnet sine gullinnfattede briller, fikk han meg og trolig noen andre til å fatte, at så desperat nødvendig kan ensomheten bli for et nedtråkket menneske, at om nødvendig, søker det den ensomheten bak sprinklene.

Til prestene og søstrene i Bergen

Vi har sendt dere noen ekstra-eksemplarer av dette nummeret. Vil dere hjelpe oss med å fordele bladene til nye venner og mulige abonnenter? (Hvis dere ikke synes at det er et likegyldig nummer.)

Takk for dagene, på gjensyn – og tusen takk hvis dere hjelper oss til å få mer kontakt.

RED.

Så langt burde det jo ikke komme med noen av oss, fullmektigen ville muligens, om han hadde visst så langt, blitt en lykkelig og utmerket cisterciensermunk. Men i akkurat Danmark ville det vært enda mer aparte, enn den meningsfylte forsvinnen han arrangerer. Fullmektigen – utbryteren.

brm.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,
Per Bjørn Halvorsen O.P.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9–16. Lørdag 9–14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 40 pr. år.
Kr. 20 pr. 1/2 år. Utlandet kr. 45.

Annonser: 10 dager før utg.dagen.
24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.